Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

Liikenne- ja viestintävaliokunnan asiantuntijapyyntö 20.12.2022

Poliisihallituksen asiantuntijalausunto liikennepalvelulain pidemmän aikavälin vaikutuksiin (EV 27/2017 vp)

1 Asiantuntijapyyntö

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Poliisihallituksen asiantuntijaa kuultavaksi ja kirjallista asiantuntijalausuntoa liikennepalvelulain pidemmän aikavälin vaikutuksia koskevaan liikenne- ja viestintäministeriön laatimaan ja liikenne- ja viestintävaliokunnalle toimittamaan kirjalliseen selvitykseen (O 55/2022 vp).

2 Poliisihallituksen asiantuntijalausunto

2.1 Yleistä

Poliisihallitus on ollut mukana liikennepalvelulain vaikutuksien arvioinnissa vastaamalla saapuneeseen kyselyyn, osallistumalla taksiliikennettä käsitelleeseen työpajaan, sekä erilliseen haastatteluun.

Pidämme laadittua kirjallista selvitystä liikennepalvelulain pidemmän aikavälin vaikutuksista sisällöltään kattavana ja oikean suuntaisena.

2.2 Yksittäisiä arviointeja

2.2.1 Yleistä

Selvityksessä todetaan, että Liikennepalvelulailla itsessään ei ole ollut kovin merkittäviä vaikutuksia tieliikenteen tavarakuljetuksiin tai linja-autoliikenteeseen. Näkyvimmät vaikutukset liittyvät taksiliikenteen sääntelyn laajoihin muutoksiin, joilla avattiin kilpailu taksimarkkinoilla, ja joiden hyödyistä ja haitoista saadut lyhyen aikavälin kokemukset ovat olleet jakautuneita. Tätä näkemystä puoltaa myös poliisin valvonnasta saadut kokemukset.

2.2.2 Linja-autoliikenne

Linja-autoliikenteen valvonnan osalta poliisi ei tehnyt valvonnan riskiperusteisessa kohdentamisessa muutoksia eikä liikennevalvonnan kokonaismäärästä suunnattu linja-autoliikenteen valvontaa aiempaa enempää henkilöresurssia.

2.2.3 Tavaraliikenne

Tavaraliikenteen valvonnan osalta muutos koski lähinnä pakettiautoja. Muutos oli valvonnan näkökulmasta maltillinen, ja hallittavissa. Valvonnan kohteena yli 2 tonnin ja enintään 3,5 tonnin ajoneuvoissa on ollut liikennelupien sijaan vaatimukseksi tullut rekisteröityminen ja ajoneuvon ilmoittaminen luvanvaraiseen liikenteeseen, joka on valvonnassa ollut tietojärjestelmistäkin todennettavissa.

2.2.4 Taksiliikenne

Viranomaiset (Poliisi - Traficom - Vero - AVI:t) tekevät suunnitelmallista yhteistyötä taksien yhteisvalvonnoissa, joissa jokainen valvontaviranomainen tarkastaa samanaikaisesti omaan toimivaltaansa kuuluvia valvontakohteita.

Kuten selvitykseen on kirjattu, poliisi valvoo ensisijaisesti liikenneturvallisuuteen liittyviä asioita, kuten kuljettajan ajokuntoa ja ajoneuvon liikennekelpoisuutta. Poliisi valvoo myös, että ajossa on mukana taksiliikennöintiin oikeuttava asiakirja, ja että luvanhaltijan nimi ja yhteystiedot sekä kuljettajan nimi ovat matkustajan nähtävillä. Lisäksi poliisi valvoo, että kuljettajalla on ajolupa, ja että ajoneuvossa on asianmukainen taksivalaisin. Lisäksi taksiliikennettä harjoittavan ajoneuvon tulee olla rekisteröity luvanvaraiseen liikenteeseen.

Jälkiarvioinnissa mainitaan, että viranomaiset totesivat tämän arvioinnin aikana tehdyissä haastatteluissa, että kenttävalvontaa on ollut riittävästi, ja sen määrää on syytä jatkossa vähentää.

Vuodelle 2023 laadinnassa olevassa yhteisvalvontasuunnitelmassa määrää ollaan näillä näkymin vähentämässä, mutta valvontaa toteutetaan vaikuttavuusarviointiin perustuen aiempaa tarkemmin siellä missä valvonnalle on selkein tarve, rajallisista resursseistakin johtuen.

Poliisin osalta on valvonnan tarpeen ja sen määrän arviointiin vaikuttanut myös se, että valvonnassa harvemmin tavataan liikenneturvallisuutta vaarantavaa lainvastaista menettelyä. Pääasiassa seuraamuksia annetaan asiakirjapuutteista tai siitä, ettei luvanhaltijan nimi ja yhteystiedot tai kuljettajan nimi ole ollut matkustajan nähtävissä. Näistä puutteista määrätään kuljettajalle liikennevirhemaksu.

Yhteisiin kenttävalvontoihin liittyy myös yhteinen valvontatiedote, jossa kuvataan tulosten lisäksi myös eri viranomaisten rooleja, tehtäviä ja toimivaltuuksia valvonnassa. Tätä on tarkoitus edelleen jatkaa yhteisten valvontojen yhteydessä.

Yhteisvalvontojen lisäksi poliisi suorittaa taksivalvontaa myös oma-aloitteisesti muiden tehtävien ohessa. Tätä työtä tukemaan on Poliisihallitus laatimassa valvojien käyttöön taksivalvontaohjeen.

Tämän lisäksi poliisi on joutunut ajoittain puuttumaan yleistä rauhaa ja turvallisuutta vaarantaviin tekoihin taksitolpilla, esimerkiksi Helsingin rautatieasemalla ja Helsinki-Vantaan lentoasemalla. Julkisessa keskustelussa on myös ollut esillä rikoksia, joihin taksinkuljettajien epäillään syyllistyneen. Tällaiset rikosepäilyt ja niiden uutisointi ei voine olla vaikuttamatta taksimatkustajien turvallisuudentunteeseen.

2.2.5 Jälkiarvioinnissa tunnistetut jatkoselvitystarpeet

Jälkiarvioinnissa on tunnistettu tarve varmistaa, liittyykö taksiliikennettä valvovien viranomaisten liikennepalvelulain mukaiseen toimivaltaan ja tehtäviin täsmennystarpeita. Lisäksi on havaittu tarve selvittää, voitaisiinko valvovien viranomaisten välistä tiedonvaihtoa tukea teknisesti.

Poliisinkin näkemyksen mukaan on joltain osin valvonnassa ilmennyt päällekkäisyyttä tai epäselvyyttä, ja nämä olisi syytä selvittää.

Erityisesti tietosuojalainsäädäntö tuottaa omat haasteensa tiedonvaihdolle. Valvontatapahtumissa joudutaan usein selvittämään niin oikeus luovuttaa tietoa kuin oikeus sitä myös vastaanottaa. Tästäkin syystä saattoi johtua, että jälkiarvioinnin yhteydessä tehdyissä haastatteluissa taksien asiakkaat tai taksiyrittäjät antoivat palautetta siitä, että samaa asiaa ja tietoa kysyttiin uudelleen toisen viranomaisen toimesta.

Poliisi kannattaa arvioinnissa tehtyä ehdotusta siitä, että olisi hyvä selvittää, olisiko viranomaisten väliselle tiedonvaihdolle muodostettavissa yhteinen avoin rajapinta.

Poliisitarkastaja Kari Onninen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 25.01.2023 klo 08:51. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

Tiedoksi Poliisihallitus, esikunta
Poliisihallitus, poliisitarkastaja Visa Weckström